

סנהדרין נז

מי שדורש מו'13 – איך דורש פס' זה?	המקור לפי תנא דבי מנשה	עבודה זרה גילוי עריות
אורחייהו דקא מגלי	ותשת הארץ לפני האלהים. ותנא דבי רבי ישמעאל: בכל מקום שנאמר השחתה, אינו אלא דבר ערוה ועבודה זרה. דבר ערוה – שנאמר: כי השחית כל בשר את דרכו. עבודה זרה – דכתיב: פן תשתולן וציתם ודו'	
קטלייהו הוא דקמגלי	שפך דם האדם ודו'	שפיכות דמים
למישרי בשר הוא דאתא	כירק צעב נתתי לכם את כל ואמר רבי לוי: כירק עשב, ולא כירק גנה	גזל
למישרי שרצים	אק בשר פנש דנא דא תאכלו	אבר מן החי
לברכה בעלמא	לכו בארץ ורבו בה	סירוס
לצותא בעלמא	מהצוף לאינהו	כלאים

הקושי	על מה בן נח נהרג?	
בשלמא שפיכות דמים, דכתיב שפך דם האדם ודו' , אלא הנך מנא להו? <ul style="list-style-type: none"> אי גמר משפיכות דמים, אפילו כולחו נמי. אי משום דאיתרבאי מאי אי אי, עבודה זרה נמי איתרבי מאי אי. 	על שלש מצות בן נח נהרג – על גילוי עריות, ועל שפיכות דמים, ועל ברכת השם.	אמר רב יוסף: אמרי בי רב
ועל עבודה זרה בן נח נהרג? והתניא: בעבודה זרה, דברים שבית דין של ישראל ממתין עליהן – בן נח מוזהר עליהן. אזהרה – אין, מיתה – לא! תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: אזהרה שלהן – זו היא מיתתן	על ארבע מצות בן נח נהרג	אמר רב ששת: אמרי בי רב
ועל הגזל בן נח נהרג? והתניא: על הגזל, גנב וגזל, וכן יפת תואר, וכן כיוצא בהן – גוי בגוי וגוי בישראל אסור, וישראל בגוי מותר. ואם איתא, ניתני "חייב!" תירוץ: משום דקבעי למיתני סיפא: ישראל בגוי מותר, תנא רישא: אסור. קושי על התירוץ: והא כל היכא דאית ליה חיובא מיתנא קתני! דקתני רישא: על שפיכות דמים – גוי בגוי וגוי בישראל חייב, ישראל בגוי פטור. תירוץ: התם, היכי ליתני? ליתני "אסור" ו"מותר"? והתניא: גוי, ורועי בהמה דקה – לא מעלין ולא מורדין.	על שבע מצות בן נח נהרג. גלי רחמנא בחדא, והוא הדין לכולהו.	רב הונא ורב יהודה וכולהו תלמידי דרב אמרי

שאלות על הברייתא: על הגזל, גנב וגזל, וכן יפת תואר, וכן כיוצא בהן – גוי בגוי וגוי בישראל אסור, וישראל בגוי מותר

שאלה 1: כיוצא בו בגזל, מאי היא?

תשובה 1: אמר רב אחא בר יעקב: לא נצרכה אלא לפועל בכרם.

דחיית התשובה: פועל בכרם אימת?

• אי בשעת גמר מלאכה – התירא הוא,

• אי לאו בשעת גמר מלאכה – גזל מעליא הוא.

תשובה 2: אלא אמר רב פפא: לא נצרכה אלא לפחות משוה פרוטה.

קושי על התשובה: אי הכי, גוי בישראל אסור? הא בר מחילה הוא!

תירוץ: נהי דבתר הכי מחיל ליה, צערא בשעתיה מי לית ליה?

דחיית התשובה: **גוי בגוי** כיוצא בהן, כיון דלאו בני מחילה נינהו – גזל מעליא הוא.

תשובה 3: אלא, אמר רב אחא בריה דרב איקא: לא נצרכה אלא לכובש שכר שכיר.

• גוי בגוי וגוי בישראל – אסור;

• ישראל בגוי – מותר.

שאלה 2: **כיוצא ביפת תואר**, מאי היא?

תשובה: כי אתא רב דימי, אמר: רבי אלעזר אמר רבי חנינא: בן נח שיחד שפחה לעבדו ובא עליה – נהרג עליה.

עוד בעניין הברייתא: "כיוצא בו דשפיכות דמים" לא תניא. אמר אבוי: אי משכחת דתניא, רבי יונתן בן שאול היא. דתניא, **רבי יונתן בן שאול אומר: רודף אחר תכירו להורגו, ויכול להצילו באחד מאבריו ולא הציל - נהרג עליו.**

אשכח רבי יעקב בר אחא דהוה כתיב בספר אגדתא דבי רב:

הדין בן נח נהרג:	המקור – בראשית ט: ה "ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם"
בדיין אחד	אק את דמכס פנפתיכס אדרס , אפילו בדיין אחד.
ובעד אחד	מיך כל חיה , אפילו שלא בהתראה
שלא בהתראה	אדרסו ומיך האדס , אפילו בעד אחד
מפי איש ולא מפי אשה	מיך איש , ולא מיד אשה
ואפילו קרוב	אחיו , אפילו קרוב
משום רבי ישמעאל אמרו: אף על העוברין	שפס דס האדס פאדס דס יספס , איזהו אדם שהוא באדם? הוי אומר: זה עובר שבמעו אמו. תנא קמא שחולק עלין: תנא דבי מנשה הוא, דאמר: כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק , ושדי ליה האי פאדס אסיפיה דקרא, ודרוש ביה הכי: פאדס דס יספס – איזהו שפיכות דמים של אדם שהוא בגופו של אדם? הוי אומר: זה חנק.

קושיות העולות מהאגדתא דבי רב

קושי 1: מתיב רב המנונא: ואשה לא מפקדה? והכתיב: **כי יצאתיו למצאן אקר יצוה... לצעות** **דקס ומספס!**

תירוץ: הוא מותיב לה והוא מפרק לה: **בניו** – לדין, **ביתו** – לצדקה.

קושי 2: אמר ליה רב אויא סבא לרב פפא: אימא בת נח שהרגה לא תיהרג, **מיך איש**, ולא "מיד אשה" כתיב?

תירוץ: אמר ליה: הכי אמר רב יהודה: **שפס דס האדס** – מכל מקום.

קושי 3: אימא: בת נח שזינתה לא תיהרג, דכתיב **צל כן יצג איש** ולא אשה?
תירוץ: אמר ליה: הכי אמר רב יהודה: **והיו לפסר אחז** – הדר ערבינהו קרא.

ברייתא: תנו רבנן: **איש, מה תלמוד לומר איש איש? לרבות את הגויים, שמוזהרין על העריות כישראל.**
קושי: והא מהכא נפקא? מהתם נפקא! **אכאכר** – זה גילוי עריות.

איש איש	אכאכר	
אינו יהודי עם יהודייה	אינו יהודי עם אינו יהודייה	באיזה מקרה?
דניס בדיניס שלנו	דניס בדיניס שלהם	
לא צריך עדה, ועדים, והתראה	לא צריך עדה, ועדים, התראה	למאי הלכתא? הצעה 1 – רב נחמן בשם רבה בר אבוב
	מגרע גרע?	דחיית ההצעה
נערה המאורסה – נדדניס		למאי הלכתא? הצעה 2 – ר' יוחנן

קושי על הצעת ר' יוחנן: אבל אשת איש, בדינא דידהו דיינינן להו? והתניא: **בא על נערה**

המאורסה – נידון בסקילה, על אשת איש – נידון בחנק. ואי בדינא דידהו, סיף הוא!

תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: מאי **אשת איש** דקתני? כגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה, דלדידהו לית להו. דיינינן להו בדינא דידן.

חיזוק לתירוץ: דתני רבי חנינא: **בעולת בעל – יש להן, נכנסה לחופה ולא נבעלה – אין להן.**

ברייתא לחוק הצעת ר' יוחנן: **...בא על עריות בן נח – נידון בדיני בן נח. ואנו אין לנו אלא נערה המאורסה בלבד.**

קושי על הברייתא: ונחשוב נמי נכנסה לחופה ולא נבעלה?

תירוץ: האי תנא תנא דבי מנשה הוא, דאמר: כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק. אידי ואידי חנק הוא.

